

umanotera

Slovenska fundacija
za trajnostni
razvoj

LETNO POROČILO

2011

OSEBNA IZKAZNICA

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
p.p. 4440, Resljeva 20
1000 Ljubljana

Pisarna: Trubarjeva 50, 1000 Ljubljana

telefon: +3861 439 71 00

faks: +3861 439 71 05

Spletna stran: www.umanotera.org

Elektronski naslov: info@umanotera.org

Direktorica: mag. Vida Ogorelec

Zaposleni v letu 2011:

Gaja Brecelj, namestnica direktorice in vodja projektov Krilca, darila s čarobno močjo, Ogledalo vladi in Odgovorni turizem

Špela Kern, vodja projekta Rituali Eko pisarna

Nina Tome, koordinatorka projekta Plan B za Slovenijo – Pobuda za trajnostni razvoj

Karmen Kogoj Ogris, vodja info centra in stikov z javnostjo in vodja projekta Etc.

Renata Karba, vodja projekta Tretji člen, vodja programa Samooskrbnost

Upravni odbor

mag. Violeta Bulc, predsednica

dr. Breda Pavlič, članica

dr. Mirko Medved, član

Letno poročilo 2011

Uredništvo: Špela Kern

Oblikovanje: Manca Macuh

Ljubljana, avgust 2012

KAZALO

• Uvodni nagovor predsednice uprave (Violeta)	4
• Vizija, poslanstvo, vrednote, strateška področja	5
• Opis dejavnosti organizacije	6
• Sodelovanje	7
• Strateška področja delovanja	9
1. Krovni projekti	9
Plan B za Slovenijo – Pobuda za trajnostni razvoj	9
2. Nizkoogljična družba	10
Ogljični odtis	10
Slovenija znižuje CO ₂ : dobre prakse	10
RITUALI Eko pisarna	11
“Network for Green Office Standardization in the EU” – Zelena pisarna	12
Multimedijska predavanja Podnebno sporočilo	13
3. Socialno pravična družba	13
Krilca, darila s čarobno močjo	13
Odgovorni turizem	14
Center za računalniško opismenjevanje	15
Iskriva Pozitiva	15
4. Lokalno samooskrbna družba	16
5. Odprta družba	17
Tretji člen – spletna skupnost aktivnih državljanov	17
Facebook profil Tretji člen	18
Tretji člen na Twitterju	18
Okoljski center	19
Komuniciranje	19
Socialna omrežja	19
Etc. ekološki tedenski cirkular	19
• Moja organizacija in trajnostni razvoj – usposabljanje za komunikacijske profesionalce	20
• Svetilnik: management organizacije	20
Skrb za okolje – Okoljska politika Umanotere	20
Sistem kakovosti	22
• Razvoj zaposlenih in skrb zanje	23
• Finančno poročilo	24

UVODNI NAGOVOR PREDSEDNICE UPRAVE

Dragi soustvarjalci, aktivisti, državljanke in državljani odprtega prostora!

Pred nami so novi, pomembni izzivi. Za gospodarstvo. Za politiko. Za civilno družbo. Za vsakega izmed nas. Izzivi, ki se manifestirajo v obliki priložnosti ali težav, nam resno postavljajo ogledalo. Pa ne le za oceno našega dosedanjega dela. Predvsem nas vse vabijo, da se prilagodimo, na novo povežemo in najdemo svež model za ubrano sobivanje za naprej.

Globalizacija se je umestila na vse nivoje našega delovanja. Izzvala vertikalne strukture in jasno pokazala, da v njih ni več prave rešitve za sodobno družbo. Pokazala nam je, kako zelo smo med seboj povezani, soodvisni. Izzvala je znanost, da se je pri iskanju pravih rešitev odprla v smeri sistemske pristopa in s tem novega nivoja dojetja sebe in vsega okoli nas.

Povabila nas je, da intelektualno in intuitivno prepoznamo enkratnost v vsakem izmed nas, v vsaki svoji skupnosti, organizaciji in se na osnovi lastnih sposobnosti povežemo v večjo celoto. Na trenutek celo paradoksalno je prav globalizacija omogočila vračanje spoštovanja do lokalnega, pokazala na smisel regionalnega in globalnega sodelovanja.

Omenjeni trend odseva tudi poročilo, ki je pred vami. Umanotera se je odzvala intuitivnemu toku dogajanj in s kakovostno opredeljenimi projekti, ki nagovarjajo resnične potrebe našega prostora, pridobila ustrezna finančna sredstva, oblikovala ekspertne mreže in uspešno nadaljevala izpolnjevanje svoje vizije in poslanstva. Tako v slovenskem kot tudi v širšem mednarodnem prostoru. Vsebina nas prepriča, da bo temu sledila tudi v

prihodnje. Ekipa je trdna, strokovno podkovana in prodorna. Prostor je lačen iskrenosti, neposrednosti, civilnega aktiviranja in razumevanja, da vsak šteje. Umanotera tu vstopa kot vreden in zanesljiv partner, ki zna prepoznati potrebo in ustvariti rezultate.

Naj se mreže krepijo naprej. Bodimo povezani in aktivni. Tako bomo drug drugega krepili in ostali svobodni. V dobro narave, družbe in človeka.

S spoštovanjem,

Mag.Violeta Bulc

Predsednica uprave Umanotere

VIZIJA, POSLANSTVO, VREDNOTE, STRATEŠKA PODROČJA

Zakaj trajnostni razvoj?

Umanotera trajnostni razvoj razume kot dinamično ravnovesje med človekom in naravo, ki omogoča socialno pravičnost in medgeneracijsko solidarnost. Trajnostni razvoj pomeni tudi, da namesto naravnih omejenih dobrin izkoriščamo neomejene zmogljivosti našega razuma, da bomo lahko naše okolje in vire zapustili naslednjim generacijam v čim boljšem stanju.

Vizija:

SLOVENIJA TRAJNOSTNA DRUŽBA

Poslanstvo:

- Pobudnik potrebnih sprememb
- Svetilnik praks trajnostnega razvoja

Umanotera je pobudnica pri spreminjanju načel trajnostnega razvoja v način življenja. Pomaga premagati zadržke in širiti dobre izkušnje. Je svetilnik v sektorju nevladnih organizacij, primer dobro organizirane mreže ustvarjalnih posameznikov, ki z učinkovitim delovanjem dosegajo navdihujoče rezultate. Deluje v skladu z načeli, ki jih zagovarja.

Organizacijske vrednote:

Umanotero pri svojem delovanju vodijo različne organizacijske vrednote, ki predstavljajo temelj za doseganje njenega poslanstva in vizije.

- **Globalna zavest:** Umanotera deluje z zavedanjem, da je na našem planetu vse medsebojno povezano (ljudje ter živa in neživa narava) in zato je ta vrednota najbolj krovna od vseh.
- **Drznost:** Pri svojem delovanju Umanotera na pogumen in spreten način naslavlja svoje ciljne javnosti ter se tako loti projektov tudi na nekonvencionalen način.
- **Svoboda odločanja in delovanja:** Umanotera je neodvisna ustanova, katere odločitve niso nikakor povezane s financerji in odločevalci. Vodijo jo načela neodvisnosti od politike in interesov kapitala in tako sledi svoji viziji po svoji lastni poti brez vplivanja drugih na svoje odločanje in delovanje.
- **Sodelovanje:** Svoje vizije Umanotera nikakor ne bo dosegla samo s svojim lastnim delovan-

jem, prav zato je partnerstvo tudi princip delovanja. S pomočjo partnerjev lahko dosegamo veliko večje učinke, krepimo mrežo za pozitivne spremembe in smo bolj prepoznavni.

- **Učinkovitost:** Pri svojem delu se Umanotera zavzema za učinkovitost in s tem dosega želeni, pričakovani cilj.

Strateški pristopi delovanja

- razvoj politik in razvoj trajnostne družbe
- vzpostavljanje struktur za razvoj vzporedne ekonomije
- ozaveščanje o potrebnih spremembah in možnostih na prehodu v trajnostno družbo
- sistematičen razvoj dobrih praks
- učinkovit razvoj potrebnih produktov in storitev

Ključni deležniki: država, lokalne skupnosti, NVO, podjetja, posamezniki, šole in mediji.

Strateška področja in cilji

1. Nizkoogljična družba

Izpusti toplogrednih plinov v Sloveniji do leta 2020 so v okviru nosilne sposobnosti planeta.

2. Socialno pravična družba

Družba, ki jo definira ustreznejši in bolj celovit kazalnik razvoja, kot je BDP, solidarnost, omogočanje enakih priložnosti za vse, ni bogatenja na račun izkoriščanja.

3. Lokalno samooskrbna družba

Osnovne potrebe Slovenije so do leta 2020 pokrite z lokalnimi viri (energija, hrana, voda in drugi naravni viri) v okviru njihove nosilne sposobnosti.

4. "Odprta družba"

Nevladni sektor je enakovreden javnemu in zasebnemu – stopnja zaposlenosti v nevladnem sektorju je do leta 2020 6-odstotna. Participatorna demokracija: procesi odločanja so odprti in temeljijo na vključevanju civilne družbe.

OPIS DEJAVNOSTI ORGANIZACIJE

Umanotera je bila ustanovljena leta 1994 z namenom, da bi podprla izvajanje in uresničevanje mednarodno sprejetih načel trajnostnega razvoja. V šestnajstih letih svojega obstoja je prerasla v strokovno organizacijo, ki stremi k uveljavljanju trajnostnega razvoja v nacionalnih politikah in v praksi. Nenehno sledi sodobnim pristopom za vzpostavljanje ravnotežja med človekom in naravo.

Z neodvisnim spremljanjem delovanja vlade, z zbiranjem in posredovanjem informacij, z oblikovanjem različnih pobud in vključevanjem v procese spreminjanja in sprejemanja zakonodaje se Umanotera zavzema za demokracijo na najvišji ravni. S tem namenom organizira različne dogodke, na katerih predstavlja zanimive teme problemov in rešitev na področju okolja, oblikuje pobude in odpira javne razprave s soočanjem različnih mnenj. Z izdajanjem publikacij, poročil in elektronskih novic Umanotera objavlja alternative uradnim dokumentom, informira in osvešča ter tako spreminja javno mnenje. S povezovanjem in svetovanjem podpira napredna podjetja in javne ustanove, ki so varstvo okolja in trajnostni razvoj s prostovoljno pobudo umestili v svoje delovanje na operativni ali strateški ravni.

V času svojega obstoja je Umanotera uspešno izvedla in še izvaja mnogo projektov na različnih področjih, kot so pravična trgovina, podnebne spremembe in ogljični odtis, družbeno odgovorna darila, zelena pisarna, vplivanje na odločevalce, nevladni sektor, gensko spremenjeni organizmi, ravnanje z odpadki, kemikalije in narava. Poleg tega pa je od 2001 do 2011 izdajala tedenske elektronske novice s področja varstva okolja in narave.

SODELOVANJE

Afriški pregovor pravi: 'Če moraš potovati hitro, pojdi sam. Če moraš potovati daleč, pojdi skupaj.' V primeru podnebne krize moramo iti daleč in hitro, časa pa je vedno manj. Zato moramo delovati hkrati vsak sam in vsi skupaj. - Al Gore

Svoje vizije Umanotera nikakor ne bo dosegla samo s svojim lastnim delovanjem, prav zato je partnerstvo naša temeljna vrednota in tudi princip delovanja. S pomočjo partnerjev lahko dosegamo veliko večje učinke, krepimo mrežo za pozitivne spremembe in smo bolj prepoznavni.

Sodelovanje poteka na več načinov:

- projektno sodelovanje - v letu 2011 smo izvajali projekte s pomočjo partnerjev: Mreža Plan B za Slovenijo – Pobuda za trajnostni razvoj (koordinacijo mreže vodi Umanotera, pri izvajanju aktivnosti pa v okviru projekta sodeluje še pet organizacij), Rituali – Eko pisarna (sodeluje vrsta podjetij in javnih institucij), Zelena pisarna evropske tematske mreže programa Leonardo Da Vinci, kjer je Umanotera eden izmed 5 partnerjev, »Slovenija znižuje CO2: dobre prakse«, ki je ena izmed akcij v okviru partnerstva na področju komuniciranja evropskih vsebin med Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in Vlado Republike Slovenije, Tretji člen - spletna skupnost aktivnih državljanov (Trust for Civil Society in Central and Easter Europe in Veleposlaništvo ZDA v Sloveniji) ter Krilca (štirinajst partnerskih organizacij);
- horizontalno povezovanje (mreže, konzorciji). V letu 2011 je Umanotera nadaljevala z aktivnim članstvom v Okoljskem centru in CNVOS ter v mednarodnih organizacijah: EEB (European Environment Bureau) in Eco-Counselling Europe;
- skupaj s partnersko organizacijo Kafuli v Burkina Fasu je Umanotera sodelovala tudi v projektu Center za računalniško opismenjevanje Kafuli ter kot partnerka društva Humanitas in burkinafaškega društva Kafuli v okviru projekta Do trajnostnega razvoja preko odgovornega turizma in pravično-trgovinskega povezovanja v Burkina Fasu pričela delovati na področju odgovornega turizma.

ZAHVALA

Umanotera se zahvaljuje vsem podpornikom in donatorjem (Ameriško Veleposlaništvo, Veleposlaništvo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, Genion Clipping, Greenpeace, Mestna občina Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo v okviru Evropskega socialnega sklada, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za okolje in prostor, Trust for the Civil Society in Central and Eastern Europe in UniCredit Banka Slovenije), Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, ŠOU Ljubljana, Pozitivke.net, KPS management, EcoGuerilla provokativni medij, Maxx-audio.net, Pekarna Žak, Juicebox, Grad Kodeljevo Ljubljana, Buhteljček - peka domačega peciva, Dvorska Pekarna, SAZAS, partnerjem in sponzorjem (Alpe Adria Green; Brez izgovora Slovenija, Mladinsko združenje za spodbujanje aktivnega vključevanja vseh mladih v družbo; CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp; Civilne iniciative Celja, združene civilne iniciative za varovanje okolja in zaščito zdravja ljudi v Celjski kotlini; Consensus; Dinaricum, Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov; Društvo Ekologi brez meja; Društvo Planet Zemlja, Društvo za komuniciranje in informiranje javnosti o okoljskih temah; Društvo za dvig kakovosti življenja in življenjskega okolja; Društvo za ozaveščanje in osebno rast Sonce; Društvo za sožitje človeka, narave in prostora Vitaa; Eko Humanitatis, Zavod za multidisciplinarno raziskovanje in udejstvovanje na področju trajnostnih rešitev, ekologije in humanističnih ved; Energetika.net; Eko šok, Društvo za promocijo okoljevarstvenih tematik; Ekološko društvo Eco Vitae; Focus, društvo za sonaraven razvoj; FuturaNatura, Futerra, Zavod za napredek kreativnega ekološkega mišljenja; Greenpeace v Sloveniji (Greenpeace Srednja in Vzhodna Evropa); Urad Republike Slovenije za komuniciranje; Služba vlade za podnebne spremembe; Inštitut za politike prostora – IPOP; Inštitut za trajnostni razvoj; Kulturno izobraževalno društvo Pina, Primorski informacijski atelje; Ljubljanska kolesarska mreža, Društvo za vzpodbujanje kolesarjenja in trajnostnega prometa; Mariborska kolesarska mreža, Društvo za vzpodbujanje kolesarjenja in trajnostnega prometa; Mikološko društvo Notranjske; Mountain Wilderness Slovenije, Društvo za ohranjanje neokrnjene gorske narave; Okoljski center, klub za uveljavljanje trajnostnega razvoja; Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC; Sloga, Platforma za

razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč; Slovensko društvo za odnose z javnostmi, Slovenski E-forum, društvo za energetska ekonomiko in ekologijo; Društvo za zmanjšanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaženja; Trajekt, Zavod za prostorsko kulturo, ki deluje na področju arhitekture, krajinske arhitekture in urbanizma;; UMMI - Zavod za izobraževanje Koper; VISTA, Zavod za razvoj vrednot Murska Sobota; Zavod ETNO-EKO, Zavod za izobraževanje in medgeneracijsko sodelovanje na področju ohranjanja dediščine in okolja; Zavod za otrokom in okolju prijazno igro; Zveza tabornikov Slovenije, Art kino Odeon Izola, British Council, Čebelarska zveza Slovenije, Društvo Humanitas, Društvo Morigenos, Društvo za podporo Tibetu, Društvo za pomoč trpečim in bolnim Rdeči noski, Društvo za zaščito živali Ljubljana, Fakulteta za humanistične študije, Filmotovje, GZS - Območna zbornica Postojna, IRDO, La Fundacion Natura, Lokalna energetska agencija za Pomurje, Lokalna razvojna fundacija za Pomurje, Manob Sakti Unnayan Kendro, Mariborska razvojna agencija, Medium, Mestna občina Maribor, Mladinska knjiga založba, Občina Izola, Okoljski center, Parlamentarna skupina GLOBE Slovenija, Rainforest Concern, Rdeči oblak, Savinjsko gozdarsko društvo Nazarje, Si.mobil, Skupina Futura, Skupnost občin Slovenije, Slovenska turistična organizacija, Slovensko društvo Hospic, Služba vlade za razvoj, SOS Dječije Selo, STOP Mines, Studio 12, Toyota Adria, Triglavski narodni park, Univerza na Primorskem, Vibacom, VITRA Center za uravnotežen razvoj Cerknica, Zavod PIP - Regionalno stičišče nevladnih organizacij Podravja, Združenje staršev in otrok Sezam), ki so na različne načine podprli naše delovanje in projekte v letu 2011, donatorjem posameznikom in več kot desetim prostovoljcem, ki so nam pomagali pri izvajanju projektov. Z vašo pomočjo v obliki znanja, časa, dobre volje in finančne podpore smo korak bliže naši viziji o trajnostni družbi.

Manifest za uresničenje tretjega razvojnega podviga so strokovno sooblikovali: dr. Nevenka Bogataj, Tomaž Jančar, prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, Jaka Kranjc, Miha Krofel, Barbara Kvac, dr. Matej Ogrin, Marko Peterlin, prof. dr. Franc Pohleven, Dejan Savič, Maja Simoneti, Anamarija Slabe, Polonca Štrifof, Boris Šuštar, mag. Nina Štros, Senka Vrbica, Martina Zupan in mag. Lidija Živčič.

STRATEŠKA PODROČJA DELOVANJA:

1. Krovni projekti

Plan B za Slovenijo – Pobuda za trajnostni razvoj

Umanotera je na razpisu Ministrstva za javno upravo v okviru Evropskega socialnega sklada leta 2010 pridobila sredstva za vodenje vsebinske mreže okoljskih nevladnih organizacij Plan B za Slovenijo – pobuda za trajnostni razvoj. Primarni cilj razpisa in našega projekta so:

- Postati vodilna vsebinska mreža NVO na področju varovanja okolja in trajnostnega razvoja v Sloveniji.
- Doseči prepoznavnost kot osrednja slovenska vsebinska mreža za promocijo politik trajnostnega razvoja na lokalni, nacionalni in EU ravni.
- V Sloveniji vzpostaviti sistemsko okolje, ki bo zagotavljalo kontinuiteto delovanja okoljskih NVO in stalno rast njihove usposobljenosti.
- Z aktivnostmi ozaveščanja javnosti, izobraževanjem in informiranjem ključnih ciljnih skupin ter navdihujočimi dobrimi praksami doseči maksimalne učinke na področju trajnostnega razvoja na nivoju družbe.

V letu 2011 je Umanotera v okviru projekta izvedla naslednje aktivnosti:

- 5 mrežnih delavnic za članice mreže:
 - Veščina priprave pobud za sprejem ali spremembo predpisov
 - Komuniciranje z besedami na področju okolja
 - Veščina priprave pobud za sprejem ali spremembo predpisov – 2. del: praktična nomotehnika
 - Moderiranje skupinskih procesov in civilni dialog
 - Zagovorništvo za varstvo okolja
- dva razvojna foruma:
 - Strategija razvoja Slovenije 2013-2020 in trajnostni razvoj: priložnosti in nevarnosti
 - Strategija razvoja Slovenije 2013-2020 in trajnostni razvoj: Plan B in strategija mrežnega sodelovanja
- Letno srečanje mreže Plan B z naslovom

Povezani za trajnostni razvoj je potekalo 9. avgusta na turistični kmetiji v okolici Ljubljane. Srečanje je bilo konstitutivnega značaja.

- Izdali smo **Plan B za Slovenijo: Manifest za uresničenje tretjega razvojnega podviga in Zavezo za uresničenje tretjega razvojnega podviga**, h kateri smo povabili vse stranke z namenom združiti moči pri zaščiti temeljnih potencialov kakovostnega življenja v Sloveniji. Na podlagi Manifesta smo ocenili volilne programe 13 strank z vidika trajnostnega razvoja in izdali Analizo rezultatov volilnih programov.
- V okviru aktivnosti Kampanja za financiranje okoljskih NVO smo na podlagi raziskave in intervjujev z različnimi evropskimi okoljskimi mrežami izdali dokument **Sistemsko sofinanciranje okoljskih nevladnih organizacij s strani javnih virov**.
- V okviru aktivnosti Elementi trajnosti mreže slovenskih okoljskih organizacij smo na podlagi raziskave in intervjujev z različnimi evropskimi okoljskimi mrežami izdali dokument **Analiza delovanja evropskih in nacionalnih mrež okoljskih nevladnih organizacij v državah EU**.
- izdali smo 10 števil (od tega dve dvojni) novic mreže Plan B za Slovenijo.
- sodelovali smo v procesu sprejemanja Podnebnega zakona, Strategije prehoda Slovenije v nizkoogljično družbo, Nacionalnega energetskega programa in Uredbe o zelenem javnem naročanju.

Udeleženci letnega srečanja mreže Plan B

V letu 2011 je bilo v okviru projekta Plan B za Slovenijo izvedenih več srečanj na visoki ravni: s predsednikom računskega sodišča dr. Igorjem Šoltesem, dve srečanja s tedanjim ministrom za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejanom Židanom, več srečanj z direktorjem Službe vlade za podnebne spremembe Jernejem Stritihom z direktorjem Eko sklada Francem Beravsom in dve srečanja s predsednikom Državnega zbora, Pavlom Gantarjem. Opravljenih je bilo 236 svetovalnih ur (pravno svetovanje in svetovanje za NVO na področju ekološkega kmetijstva in ekoživil) za članice mreže, 54 predstavnikov nevladnih organizacij se je izobraževalo na strokovnih usposabljanjih, 21 zaposlenih v partnerskih organizacijah projekta pa se je izobraževalo na 4 usposabljanjih (grafično oblikovanje, lateralno razmišljanje, zbiranje sredstev in komuniciranje trajnostnega razvoja).

Partnerji: Cipra Slovenija, Focus, društvo za sonaraven razvoj, Inštitut za trajnostni razvoj, Društvo Ekologi brez meja in Pravno informacijski center nevladnih organizacij - PIC.

Viri financiranja: Ministrstvo za javno upravo in Evropski socialni sklad (podpora vsebinskim mrežam nevladnih organizacij: mreža Plan B za Slovenijo).

Spletna stran Plan B za Slovenijo:
www.planbzasslovenija.si

2. Nizkoogljična družba

Slovenija znižuje CO₂: dobre prakse

Septembra 2011 je Umanotera začela z izvajanjem projekta »Slovenija znižuje CO₂: dobre prakse«, ki, kot nakazuje podnaslov projekta - »Kako jim je uspelo?«, slovenski javnosti predstavlja domače in tuje dobre prakse na področju zniževanja izpustov CO₂.. Projekt je ena izmed akcij v okviru partnerstva na področju komuniciranja evropskih vsebin med Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in Vlado Republike Slovenije.

Projekt predstavlja različne praktične rešitve, ki so se zadnja leta razvile v Sloveniji in Evropski uniji, ki si prizadevajo za blaženje podnebnih sprememb, prilagajanje nanje ter za uveljavitev načel trajnostnega razvoja, hkrati pa prispevajo h gospodarski konkurenčnosti in zaposlovanju. Vzorčni primeri dobrih praks se osredotočajo na osem prednostnih področij: obnovljivi viri energije, učinkovita raba energije, trajnostna mobilnost, ekološko kmetovanje, trajnostni razvoj podeželja, vrednostna veriga lesa, trajnostna proizvodnja in potrošnja ter prilagajanje na podnebne spremembe. Ciljni

skupini projekta sta podjetja in občine. V prvi fazi projekta smo vse organizacije, ki že izvajajo aktivnosti za pomembno zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov ter hkrati ustvarjajo prihranke in druge koristi, povabili k sodelovanju pri evidentiranju obstoječih dobrih praks, ki je potekalo do 15. oktobra 2011. Končni izbor dvajsetih dobrih praks je opravila strokovna skupina projekta v sestavi: dr. Lučka Kajfež Bogataj, dr. Franc Pohleven, Anamarija Slabe, dr. Sašo Medved, dr. Aljaž Plevnik in Vida Ogorelec.

Izbor smo 9. novembra predstavili na posebni novinarski konferenci v Ljubljani. Dvajset izbranih dobrih praks v prvi polovici leta 2012 predstavljamo javnosti preko delavnic, ogledov v živo in spletne komunikacijske podpore, na koncu projekta pa bodo nastala še priporočila za nadaljnje širjenje in uporabo dobrih praks. V začetku leta 2011 je bila vzpostavljena tudi prenovljena spletna stran projekta <http://www.slovenija-co2.si/>, na spletnem družabnem omrežju Facebook pa je znova zaživela skupnost Slovenija znižuje CO₂, svoj profil je skupnost dobila tudi na Twitterju.

Ogljični odtis

Spremljanje ogljičnega odtisa posameznih dejavnosti ni le eno temeljnih orodij za upravljanje z izpusti toplogrednih plinov, povečanje energetske učinkovitosti in za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije. Ogljični odtis ni samo ocena stanja oziroma merjenje izpustov toplogrednih plinov podjetja in poročanje o meritvah, postavljen mora biti v širši, strateški okvir delovanja podjetja. Če želimo ogljični odtis zmanjšati, ga moramo predvsem razumeti in pravilno uporabljati. Zato je nujen vpogled tudi v dobavno verigo navzdol in navzgor.

Na Umanoteri smo v letu 2011 naredili izračune ogljičnega odtisa za naslednje naročnike: Medium, Zavod Bunker in Elektro Maribor d.d.

Osrednji dogodek leta je bila druga strokovna nacionalna konferenca o ogljičnem odtisu v Sloveniji, ki smo jo izvedli 17. novembra 2011. Udeleženci strokovne konference **Ogljični odtis kot merilo uspešnosti** so spoznali aktualne zakonodajne ureditve v zvezi z ogljičnim odtisom v Sloveniji in Evropski uniji, konferenca je ogljični odtis predstavila kot del strateškega managementa v podjetjih – ogljični odtis v dobavni verigi, spregovorila je tudi o razlogih in glavnih dilemah pri poročanju in komuniciranju zmanjševanja ogljičnega odtisa. Konference so se udeležili vodilni delavci, ki so odgovorni za strateške vidike trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti, energetski in okoljski menedžerji, vodje sistemov kakovosti, vodje komuniciranja in drugi strokovnjaki s področja trajnostnega razvoja iz podjetij in javne uprave.

Da bi prispevali svoj delež k boju proti podnebnim spremembam, se je za izravnavo izpustov toplogrednih plinov konferenca Umanotera povezala z organizacijo ClimateCare. Climate Care bo financiral projekte po svetu, ki znižujejo izpuste prek energetske učinkovitosti ali obnovljivih virov energije, in s tem v našem imenu prispeval z zniževanju globalnih emisij.

Uvodni nagovor direktorice Umanotere Vide Ogorelec na konferenci

Drugo nacionalno konferenco **Ogljični odtis kot merilo uspešnosti** je izvedla Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, v sodelovanju s Službo Vlade RS za podnebne spremembe, Britanskim veleposlaništvom v Ljubljani in Ameriškim veleposlaništvom v Ljubljani.

Medijski sponzorji konference: Energetika.net.

Povezava na strokovno konferenco Ogljični odtis kot merilo uspešnosti:

<http://www.umanotera.si/index.php?node=267>

Izobraževanje in promocija:

- predavanje in predstavitev Ogljičnega odtisa v programu Podnebnih zagovornikov- British Council v Ljubljani, marec 2011
- predavanje in predstavitev Ogljičnega odtisa v dobavni verigi na 42. Simpoziju o novostih v tekstilstvu v Ljubljani, junij 2011
- izvedba izobraževanja Pregled standardov na področju ogljičnega odtisa, SIQ v Ljubljani, junij in oktober 2011
- predavanje in predstavitev Ogljičnega odtisa na festivalu Druganje v Mariboru, november 2011

Povezava na Ogljični odtis:

<http://www.umanotera.si/index.php?node=263>

RITUALI Eko pisarna

R · I · T · U · A · L · I
EKO PISARNA

Projekt **Rituali**, ki je zaživel v letu 2008 je prešel s koncem leta 2011 v projekt »Network for Green Office Standardization in the EU – Zelena pisarna« v okviru katerega bo možnost za nadgradnjo projekta Rituali v kontekstu standardizacije kriterijev za Zelena pisarno na mednarodnem nivoju.

Odločitev smo sprejeli po temeljitem premisleku. V 4 letih smo vzpostavili mrežo podjetij in organizacij, ki bodo v projektu Zelena pisarna nadaljevali in nadgrajevali svoje delovanje na poti k boljšemu razumevanju in udeležanju okoljske odgovornosti.

Klub Rituali

V letu 2011 je klub štel 15 članov in partnerjev: British Council, BTC, Danone, DHL Ekspres, Infotehna, Medium, Mestna občina Ljubljana (Oddelek za varstvo okolja), Si.mobil, Siemens Slovenija, Skupina Futura (Futura PR, Futura DDB, Inovativ), Slorest, Toyota Adria, Valtex d.o.o., Veleposlaništvo Velike Britanije in Severne Irske ter Vibacom.

V letu 2011 sta bili izvedeni dve srečanja Kluba

na naslednje teme: **Zelene akcije:** sami in skupaj (sodelovanje podjetij in nevladnih organizacij na okoljevarstvenih projektih) ter **Pisarne čistimo – okolje onesnažujemo?**

Direktor Urada za kemikalije mag. Alojz Grabner predava udeležencem srečanja o čistilih v pisarni in vsakdanjem življenju v prostorih podjetja Valtex d.o.o.

Svetovanje:

- spremljanje in svetovanje pri izvajanju akcijskih načrtov v podjetjih, kjer uvajajo Rituale kot pilotni projekt;
- usposabljanje za izračun ogljičnega odtisa ekovodje v podjetju Medium d.o.o.;
- partnerstvo v projektu natečaja "Zelena pisarna" v organizaciji Planet GV.

Certificiranje:

- izvedba obnovitvene presoje in podelitev certifikata po zahtevah Rituali Eko praktik (Kemijski inštitut RS).

Izobraževanje in promocija:

- predstavitev projekta Rituali in izračuna Ogljičnega odtisa v Zelenem kotičku na Conventi – kongresno turistični borzi v Ljubljani, januar 2011.

Network for Green
Office Standardization
in the EU

"Network for Green Office Standardization in the EU" – Zelena pisarna

V mesecu januarju 2011 je organizacija KÖVET-Association for Sustainable Development iz Madžarske pričela s koordinacijo triletnega projekta Life Learning Programme "Network for Green Office Standardization in the EU" ki se osredotoča na področje Zelene pisarne in kalkulatorja za izračun okoljskega in ogljičnega odtisa pisarne. V projektu sodeluje 7 profesionalnih organizacij iz 6 držav. Umanotera je v projekt vstopila kot partner.

Menedžerji v pisarnah podjetij imajo pogosto oblikovane trajnostne politike, vendar nimajo strokovnega znanja in / ali sredstev za usposabljanje zaposlenih in vodij timov glede okolju in ljudem prijaznejše pisarne.

V EU zaenkrat ni na voljo izobraževanj za menedžerje v pisarnah, na voljo tudi ni poenotenega/standardiziranega postopka za izračun okoljskega odtisa pisarn. Majhna in srednja podjetja še posebej potrebujejo izobraževanja in orodja ter gradiva za usposabljanje, saj imajo težave s pomanjkanjem kadrov.

Projekt prispeva k okolju in človeku prijaznejši način preoblikovanja pisarne z inovativnim izobraževanjem eko menedžerjev v pisarni. Projekt se osredotoča na trening, kjer menedžerjem niso informacije in znanje le posredovane, ampak se menedžerji na delavnici in pod vodenjem mentorjev učijo, kako zaposlene v pisarnah tudi motivirati k okolju prijaznejšim aktivnostim.

Cilj projekta je razviti in implementirati prilagodljiv modul usposabljanja eko menedžerjev za Zeleno pisarno, ki temelji na analizi individualnih potreb.

V letu 2011 je bila Umanotera v okviru projekta aktivna pri razvoju priročnika za zeleno pisarno z bazo dobrih praks in spletnega kalkulatorja za izračun okoljskega odtisa dejavnosti pisarne.

Spletna stran projekta:

<http://www.negose.zoldiroda.hu/>

Multimedijska predavanja Podnebno sporočilo

Umanotera je v sklopu opozarjanja na problematiko podnebnih sprememb tudi v letu 2011 nadaljevala z multimedijskimi predavanji o podnebnih spremembah. Predavanja temelji na predstavitvi Ala Gora v dokumentarnem filmu Neprijetna resnica: na izjemno slikovit in celovit način prikazuje izvore spreminjanja podnebja ter njegove vplive na globalni in lokalni ravni. V letu 2011 je bilo predavanje dopolnjeno z najnovejšimi prikazi ekstremnih vremenskih pojavov v okviru akcije 24 Hours of Reality <http://climaterealityproject.org/>.

Partnerji: Organizatorji predavanj v podjetjih in organizacijah (navedeni v pregledu spodaj).

V letu 2011 je bilo skupaj izvedenih 6 predavanj v trajanju 60-90 minut:

13. 1. 2011 DHL, Ljubljana, Trzin
15. 3. 2011 Siemens, Ljubljana
19. 4. 2011 Fractal, Beograd
22. 4. 2011 Ameriško veleposlaništvo
17. 6. 2011 ACS Temeljno usposabljanje za trajnostni razvoj, Solčava
5. 9. 2011 Projekt European Green Office, Trgu Mures, Romunija

3. Socialno pravična družba

Krilca, darila s čarobno močjo

V letu 2007 je Umanotera zasnovala in začela izvajati projekt Krilca, darila s čarobno močjo. Katalog družbeno odgovornih daril trenutno zajema 14 paketov oziroma skupaj 42 daril iz različnih področij in geografskih območij. Namen Krilca je promovirati družbeno odgovorna darila v Sloveniji in državah v razvoju ter na ta način omogočiti stalne prilive izbranim projektom na področju varovanja okolja in socialne pravičnosti, ki jih izvajajo partnerske organizacije. Umanotera kot nosilec projekta izvaja organizacijsko in vsebinsko vodenje projekta (izbira daril, kontakti s partnerskimi organizacijami), trženje

daril (tiskana zloženka, spletna stran, promocijski dogodki, oglaševanje), obdelavo naročil in pošiljanje ter redno pripravo poročil, ki so objavljena na spletni strani. Vzdrževanje in povečevanje uspešnosti projekta Krilca ter s tem uveljavitev koncepta družbeno odgovornih daril v slovenski družbi zahteva stalno angažiranost.

Aktivnosti v letu 2011:

- redna priprava in objavljane poročil o višini in namenu porabe zbranih sredstev na spletni strani;
- obdelava naročil in pošiljanje daril; v letu 2011 je bilo prodanih 769 daril iz kataloga Krilca;
- dobili smo nove glasnike Krilca; to so poleg Mance Košir postali Boštjan Romih, Alenka Godec, Iva Krajnc, Urška Majdič, Katarina Čas, Goran Vojnovič, Rok Trkaj, Bernarda Žarn in Aljoša Bagola. Njihove zanimive misli in razlogi so na voljo [tukaj](#);
- Krilca so se predstavila na novoletnih sejmih na Vrhniki in Podpeči ter 10. decembra, na dan človekovih pravic, s stojnico na Čevljarskem mostu v Ljubljani;
- spletna skupnost Facebook Krilca se je povečala na več kot 1000 članov;
- osvežili in natisnili smo katalog Krilca;
- stalna promocija kataloga daril na dogodkih in na različnih točkah po Ljubljani;
- promocija preko spletnih strani, Facebooka, elektronske pošte, dnevnikov, revij, televizije in radia.

Čevljarski most, 10. december 2011

Partnerji oziroma prejemniki sredstev: Društvo za zaščito živali Ljubljana; britanska dobrodela organizacija za zaščito ogroženih naravnih habitotov in biodiverzitete Rainforest Concern; društvo

za raziskovanje in zaščito morskih sesalcev Morigenos; Društvo za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti Humanitas; Društvo za pomoč trpečim in bolnim Rdeči noski – klovni zdravniki; organizacija za pomoč otrokom vojnim sirotam v BIH SOS Dječije Selo; dobredelno društvo za pomoč tibetanskemu narodu pri nenasilnem boju za svobodo Društvo za podporo Tibetu, Čebelarska zveza Slovenije, Savinjsko gozdarsko društvo Nazarje, dobredelna organizacija iz Bangladeša Manob Sakti Unnayan Kendro (MSUK), Združenje staršev in otrok Sezam, kolumbijska nevladna organizacija La Fundacion Natura, organizacija za razminiranje območij v BiH STOP Mines in Slovensko društvo Hospic.

Spletna stran Krilca: www.krilca.si

Odgovorni turizem

Umanotera je v letu 2010 kot partnerka društva Humanitas in burkinafaškega društva Kafuli v okviru projekta **Do trajnostnega razvoja preko odgovornega turizma in pravično-trgovinskega povezovanja v Burkina Fasu** pričela delovati na področju odgovornega turizma.

Danes je namreč turizem ena največjih in najhitreje rastočih svetovnih storitvenih industrij. Prihodek v turistični industriji se giblje okoli 600 milijard EUR letno, turistični sektor pa zaposluje 8 % svetovne delovne sile. Zaradi svoje razsežnosti turizem močno posega v naravno, kulturno in družbeno okolje ljudi in krajev po vsem svetu. Medtem ko lahko turizem pomembno prispeva k družbeno ekonomskemu razvoju, pa je pogosto tudi vzrok neenaki razdelitvi bogastva, onesnaževanju okolja, izkoriščanju delovne sile, nespoštovanju lokalnih vrednot in pretirani porabi omejenih naravnih virov, npr. vode.

Odgovorni turizem je okolju in ljudem prijaznejši odgovor na izzive sodobnega množičnega turizma in se zavezuje k:

- spoštovanju naravnega, kulturnega in družbenega okolja,
- etičnemu razvoju lokalnega gospodarstva,
- širjenju zavedanja turistov o lastnih vplivih na potovanjih.

V času projekta smo v okviru projekta razvili turistične aktivnosti v mestu Bobo-Dioulasso v Burkina Fasu, preko katerih se lahko turisti neposredno seznanijo z lokalnimi prebivalci,

njihovim delom, življenjem in izzivi, s katerimi se soočajo. Turisti lahko izbirajo med naslednjimi aktivnostmi:

- izkušnjo tkanja iz burkinafaškega ekološkega bombaža,
- pripravo tradicionalnih lokalnih jedi,
- učenjem oblikovanja kipcev iz bron pri lokalnih umetnikih,
- pridelavo in okušanjem svežega ekološkega manga ter predstavitev skrivnosti njegovega sušenja,
- razkrivanjem skrivnosti tradicionalne pridelave lokalnega piva,
- obiskom polja ekološkega bombaža in pomočjo proizvajalcem pri obiranju "belega zlata",
- spoznavanjem bogate zgodovine Burkina Fasa z učenjem osnov jezika dioula.

Pripravljen je bil promocijski film o odgovornem turizmu: <http://www.s12.si/video-arhiv.html?task=videodirectlink&id=1449>

V letu 2011 je potekalo več javnih predstavitev projekta, 28. septembra pa je v Slovenskem etnografskem muzeju potekala okrogla miza Nova destinacija: odgovorni turizem?, katere cilj je bil izmenjava idej in pogledov na stanje in prihodnost turizma v Sloveniji.

Pripravljen je bil tudi priročnik o odgovornem turizmu in pravični trgovini, ki je namenjen občinam, podjetjem in posameznikom. Namen priročnika je ciljno javnost osvestiti o pomenu odgovornega turizma in pravične trgovine ter podati konkretne primere in napotke za izboljšanje delovanja in poslovanja.

Partnerja: Društvo Humanitas in društvo Kafuli v Burkina Fasu.

Več o projektu na spletni strani:

<http://www.umanotera.org/index.php?node=262>

Center za računalniško opismenjevanje

Skupaj s partnersko organizacijo Kafuli v Burkina Fasu smo julija 2010 začeli izvajati projekt Center za računalniško opismenjevanje Kafuli, katerega namen je bil lokalnim prebivalcem ponuditi dostop do svetovnega spleta in zagotoviti temeljna orodja (računalnik, širokopasovna internetna povezava, tiskalnik, pomoč kvalificiranega osebja) za osnovno "digitalno" delovanje.

V centru Kafuli v drugem največjem mestu Bobo-Dioulasso so se začeli izvajati brezplačni tečajji osnovnih računalniških veščin, s katerimi smo želeli dijakinjam in dijakom iz depriviliranih družin olajšati vstop v "digitalni prostor". Na tečajih je bilo veliko pozornosti namenjene izobraževalnemu, razvojnemu in ekonomskemu vidiku svetovnega spleta in "digitalne revolucije" ter spodbujanju tečajnikov, naj se aktivno vključijo v digitalni razvoj Afrike.

V letu 2011 so bile izvedene tudi 4 delavnice na temo "Prihodnost interneta v Burkina Fasu". Z namenom zagotovitve trajnosti projekta je bil pripravljen poslovni načrt za izvajanje komercialnih tečajev.

V času projekta je prišel v Slovenijo tudi lokalni učitelj računalništva Issiaka Sanon, ki je skupaj z vodjo projekta Titom Brecljem zaključil projekt na predstavitvi septembra 2011 v Kiberpipi v Ljubljani.

Udeleženci računalniških tečajev v društvu Kafuli

Spletna stran projekta:

<http://www.kafulinumerique.org/>

Iskriva Pozitiva

Diskriminacija, rasizem, revščina, podnebne spremembe, korupcija, nasilje, vojne, lakota... Vsak dan slišimo na tisoče slabih novic in informacij, vidimo slike nasilja in smrti. Veliko govorimo o družbenih izzivih, o milenijskih razvojnih ciljih, manj o rešitvah. In kdor nenehno živi v negativnih podobah, težko verjame v drugačen svet. Takšne podobe med ljudmi, še posebej med mladimi, ustvarjajo pesimizem in občutek nemoči, s tem pa tudi pasivnost in nezanimanje. A ker so mladi tako naša prihodnost kot tudi naša sedanost, jim je treba sporočiti, da drugačen svet je mogoč. Da imajo moč s tem pa tudi odgovornost do svoje okolice, tako do narave kot do človeka. Da smo vsi del tega sveta in s tem del ene rase, to je človeške rase. Glasba še vedno ostaja medij preko katerega z mladimi najlažje komuniciramo. Zato smo svoje sporočilo mladim predali 3. junija 2011 na koncertu za mlade z naslovom Iskriva pozitivita.

Dogodek smo organizirali v petek, 3. junija 2011, v KUDu France Prešeren v Ljubljani, ki so ga obiskovalci dodobra napolnili. Koncert je vključeval glasbene nastope – nastopili so Billysi, Los Ventilos, Kill Kenny in skupina recikliranih glasbil EkoArt projekt (jam session). Posebna gostja in voditeljica je bila Katarina Čas, sovoditelj pa Tristan Zverina. Scenarij besedila med koncerti, ki je bil zelo pozitivno sprejet, je bil v celoti osnovan na ozaveščevalnem besedilu. Voditelja sta pred in med vsakim nastopom pripravila skeč/pogovor, ki je mladim na zanimiv način in v njihovem jeziku predstavljal pomembna sporočila.

Polna dvorana na koncertu Iskriva ozitiva

Poleg koncerta so bila pomemben del razstava, ki je potekala v sosednjem prostoru, in ozaveščevalna sporočila, razporejena po celotnem prostoru. Razstave so prikazovale različne pozitivne primere odgovornega delovanja v svetu. Med razstavljavci smo videli pravično trgovino (3MUHE), gozdno šolo (Povabilo v gozd), predelana oblačila (Jap ka – Nina Vodopivec), pri Društvu Focus so opozarjali na trajnostno mobilnost in delavske pravice, Ekologi brez meja so z izmenjavo oblačil spodbujali vprašanje prekomerne potrošnje, Mladinski center Medvode pa je razstavil reciklirane instrumente. Preko razstave smo mlade seznanjali s praktičnimi primeri odgovornosti in jim tudi predstavili načine, kako se lahko sami vključijo.

Soorganizatorji: društvo Humanitas in Urška Majdič.

Vir financiranja: Slovenska nacionalna komisija za UNESCO

Podporniki Iskrive Pozitive: Društvo Humanitas, ŠOU Ljubljana, Pozitivke.net, KPS management, EcoGuerilla provokativni medij, Maxxaudio.net, Pekarna Žak, Juicebox, Grad Kodeljevo Ljubljana, Buhteljček - peka domačega peciva, Dvorska Pekarna, SAZAS.

Spletna skupnost: <http://www.facebook.com/krilca#!/pages/Iskriva-Pozitiva/148452661890071>

Reciklirana glasbila EkoArt projekt

4. Lokalno samooskrbna družba

Pojem samooskrbnosti je v Sloveniji po desetletjih priseganja na globalne gospodarske integracije v letu 2011 vstal iz pepela. Ob upoštevanju aktualnih gospodarskih, okoljskih in socialnih trendov je bil prepoznan njegov potencial obetavnega družbenega modela prihodnosti. Povrh tega samooskrbnost odlikuje pozitivna javna podoba. V Umanoteri samooskrbnost prepoznavamo kot koncept, ki podpira trajnostni razvoj. Z zavzemanjem za samooskrbnost podpiramo vključevanje principov trajnostnosti v strateške usmeritve in ukrepe politik. S tem izkoriščamo pomemben politični kapital samooskrbnosti: razumljivost, vzbujanje pozitivnih asociacij in sprejemanje brez posebnih dodatnih argumentov s strani različnih

segmentov javnosti.

V letu 2011 smo se v javni razpravi o prihodnosti skupne kmetijske politike EU do 2020, ki jo je vodilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zavzeli za pomembno povečanje javnofinančne podpore trajnostnemu samooskrbnemu načinu kmetijske proizvodnje, ukrepom za prilagoditev tržnih mehanizmov (spodbujanje lokalne oskrbe s hrano v kratkih oskrbovalnih verigah, predvsem direktne prodaje) ter izobraževanju kmetijskih proizvajalcev o tradicionalnih in novih znanjih za trajnostno pridelavo hrane (npr. permakulturi).

V predavanju z naslovom **Priložnost, da prenehamo žagati vejo, na kateri sedimo - Več okolja v SKP** je Renata Karba na posvetu ob zaključku javne razprave govorila o nujnosti prehoda v trajnostno paradigmo kmetijske in prehranske politike ter o trajnostnem samooskrbnem načinu kmetijske proizvodnje in oskrbe s hrano kot nujnem ukrepu za zmanjšanje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, ohranjanje naravnih virov ter zaščito pred posledicami naraščajočih cen nafte in naraščajočega svetovnega prebivalstva.

Skupna kmetijska politika je eden od ključnih mehanizmov za doseganje podnebnih ciljev EU

Les je naša edina gospodarsko pomembna surovina. V javni razpravi o Uredbi o zelenem javnem naročanju, ki jo je vodilo Ministrstvo za finance, smo se zavzemali za zahtevo po minimalno 30 % deležu lesa v celotni prostornini materialov, vgrajenih v stavbe. Ta zahteva je bila vključena v končno verzijo uredbe, ki jo je Vlada sprejela v decembru 2011.

Okoljske nevladne organizacije so bile zadovoljne ob sprejetju Uredbe o zelenem javnem naročanju

5. Odprta družba

Tretji člen – spletna skupnost aktivnih državljanov

Pod geslom »Naši glasovi so naša moč« smo v letu 2011 začeli graditi spletno skupnost aktivnih državljanov, ki želijo imeti vpliv na odločitve širšega javnega pomena. Poimenovali smo jo po 3. členu slovenske ustave, ki pravi, da je Slovenija država vseh svojih državljanek in državljanov in da ima v Sloveniji oblast ljudstvo. Poslanstvo Tretjega člena je spodbujanje neposredne demokracije.

Tretji člen bo v spletnem okolju združeval in aktiviral državljane. Glasove posameznikov bo združeval v sporočila civilne družbe političnim in korporativnim odločevalcem. V svojih kampanjah se bo Tretji člen zavzemal za transparentnost in odgovornost političnega odločanja, človekove pravice, socialno pravičnost ter odgovornost do narave in okolje. Boril se bo proti koruptivnim praksam in povečeval vpliv civilne družbe na odločitve širšega javnega pomena.

V letu 2011 smo pripravili celovito infrastrukturo za delovanje skupnosti: spletno mesto z orodjem za podpisovanje peticij, z delovanjem je začel Facebook profil, Tretji člen se je začel oglašati tudi na Twitterju. Ob koncu leta 2011 je imel Tretji člen 150 članov in se je pripravljal na objavo prve kampanje.

Viri financiranja: Trust for Civil Society in Central and Easter Europe in Veleposlaništvo

ZDA v Sloveniji.

Spletna stran projekta: <http://www.tretjiclen.si>

Tretji člen v socialnih omrežjih:

Facebook: <http://sl-si.facebook.com/tretjiclen>

Twitter: <http://twitter.com/tretjiclen>

Youtube:

<http://www.youtube.com/kampanjetretjiclen>

Facebook profil Tretji člen

Tretji člen na Twitterju

Okoljski center

V letu 2011 je že četrto leto deloval Okoljski center, katerega poslanstvo je povezovanje okoljskih nevladnih organizacij kot pomembnega akterja civilne družbe. Tako izboljšujemo prepoznavnost okoljskega nevladnega sektorja doma in v tujini, dvigujemo kulturo odprtosti in prostega dostopa do okoljskih informacij ter izboljšujemo informiranost in ozaveščenost najširše javnosti o varstvu okolja in trajnostnem razvoju.

Aktivnosti Umanotere v Okoljskem centru v letu 2011:

- organizacija tiskovnih konferenc;
- sodelovanje pri rednih usklajevanjih za delovanje Okoljskega centra;
- sodelovanje pri filmskih večerih, projekcijah filmov Semena svobode in Mit o biogorivu.

Partnerji in njihova področja delovanja: Focus društvo za sonaraven razvoj (podnebne spremembe, energetika, transport, zeleni davki), Inštitut za trajnostni razvoj (kmetijstvo, gensko spremenjeni organizmi, narava, presek ruralni / urbani prostor), Slovenski E-forum (energetika, naravni viri, ekonomski instrumenti varstva okolja), Cipra (ohranjanje naravnega, kulturnega in življenjskega prostora Alp).

Vir financiranja: Ministrstvo za okolje in prostor (najem prostorov in delovanje Info točke).

KOMUNICIRANJE

Umanotera s svojimi ciljnim javnostmi redno komunicira ter medijski prostor in druge javne prostore izkorišča za promocijo svojih idej, vrednot in razmišljanja. Po potrebi komunicira tudi svoje projekte in kampanje ter njihovo vsebino.

Komuniciranje z javnostmi v letu 2011 lahko razdelimo na več oblik:

- tiskovne konference (predstavitev izbora dobrih praks »Slovenija znižuje CO2: dobre prakse«, predstavitev Manifesta za družbo uresničenih priložnosti, predstavitev rezultatov analize predvolilnih programov);
- sporočila za javnost: v letu 2011 smo izdali 7 sporočil za javnost;
- elektronske novice: v letu 2011 smo do konca oktobra izdali 36 številčk novic Etc. – ekološki tedenski cirkular in 12 številčk Novic mreže Plana B za Slovenijo;
- spletne strani: Umanotera, Etc., Rituali, 3MUHE, Krilca, Plan B za Slovenijo, Planet sprememb. Spletna stran www.umanotera.org beleži v letu 2011 33 tisoč obiskov;
- gostovanje v radijskih in televizijskih oddajah, prispevki in intervjuji v tiskanih in elektronskih medijih (POP TV, RTV Slovenija, Delo, Dnevnik, Večer ...). V povprečju je število medijskih objav Umanotere oz. njenih projektov deset objav na mesec;
- organiziranje oz. udeležba na dogodkih (organizacija konference Ogljični odtis kot merilo uspešnosti; organizacije Usposabljanja za komunikacijske profesionalce na temo komuniciranja trajnostnega razvoja; sodelovanje zaposlenih v Umanoteri na okroglih mizah, posvetih, forumih, predstavitev, delavnicah, ...);
- sodelovanje na sejnih (Slovenski forum inovacij, sejem nevladnih organizacij Lupa).

Največji odziv ciljnih skupin smo doživeli ob predstavitvi izbranih dobrih praks v okviru projekta Slovenija znižuje CO2: dobre prakse. Tako so bili na tiskovni konferenci ob predstavitvi poročila prisotni vsi pomembnejši nacionalni mediji, skupno število medijskih objav je bilo prek 20.

Socialna omrežja

Da bi naše poslanstvo in sporočila dosegli čim širše množice ljudi, redno komuniciramo na svojih profilih na Facebooku in Twitterju, spremljamo odziv na objave in po potrebi sooblikujemo razpravo. Spletna skupnost Facebook šteje prek 700 članov in se stalno širi, na Twitterju imamo nekaj čez 360 sledilcev, njihovo število se je v obdobju enega leta več kot podvojilo. Umanotera je tudi administrator Facebook skupnosti Slovenija znižuje CO2 in istoimenskega profila na Twitterju.

Etc. ekološki tedenski cirkular

Novice Etc. – ekološki tedenski cirkular je Umanotera pripravljala od leta 2001, s koncem oktobra 2011 pa smo projekt zaključili. Zadnja, 474. številka, je izšla 24. oktobra 2011.

Odločitev smo sprejeli po temeljitem premisleku. V 11 letih smo izdali prek 460 številčk Etc. s skupaj več kot 6000 novicami. Marsikom so predstavljale pomemben vir informacij in prispevale k dvigu osveščenosti na področju varovanja okolja in trajnostnega razvoja. V zadnjem času se je dostopnost informacij s tega področja zelo povečala – spletni brskalniki so boljši, veliko je spletnih portalov in drugih oblik obveščanja s podobnimi tematikami – zato smo ocenili, da je čas, da se Umanotera posveti bolj strateško usmerjenemu komuniciranju.

Nekaj izbranih odzivov na našo odločitev:

- *»Čeprav ne dvomim, da je vaša odločitev tehtno premišljena, mi je žal, da ETC novice ne bodo več izhajale. V gospodarskih dejavnostih nam ob tekočih obveznostih kronično primanjkuje časa za brskanje po spletu, zato je bila nam uporabnikom takšna oblika komuniciranja zelo prijazna. V kratkem času smo lahko pridobili veliko informacij o aktualni domači in tuji okoljski problematiki. Zagotovo je informiranje in prenašanje dobrih praks najboljša in najhitrejša pot večanja okoljske učinkovitosti v podjetjih in prava pot uresničevanja koncepta trajnostnega razvoja, zato se veselim vaših novih aktivnosti.«*

- *»Vaše novice sem redno prebiral, saj so me seznanile s pomembnejšimi raziskavami, dogodki,.. in so bile (priročno) pripravljene na enem mestu. Bilo jih je ravno dovolj za moje potrebe, zato se vam iskreno zahvaljujem.«*
- *»Menim, da v današnji poplavi informacij potrebujemo prav kvalitetno selekcionirane in po jasnem uredniškem ključu zbrane informacije, predvsem pa na podlagi mnogih preverjenih informacij izdelane komentarje oziroma interpretacije dogodkov. Velja za Slovenijo in tujino. Vaše dosedanje delo na področju informiranja širše nestrokovne javnosti bi torej morali poglobiti in razširiti, ne pa se ukiniti.«*

V svojem odzivu smo poudarjali, da se z ukinitvijo Etc. naše komuniciranje, tudi z najširšo javnostjo, ne končuje, saj je to del našega poslanstva. Kot pa smo zapisali v spremnem pismu, smo se odločili za strateško komuniciranje posameznih vsebin trajnostnega razvoja prek ostalih (zdajšnjih in bodočih) projektov.

Arhiv objav na Etc. je po zaključku projekta prosto dostopen vsem.

Spletna stran Etc. ekološki tedenski cirkular:
www.umanotera.org/etc

Moja organizacija in trajnostni razvoj – usposabljanje za komunikacijske profesionalce

Sredi novembra je v organizaciji Umanotere v Ljubljani predaval Ed Gillespie, soustanovitelj priznane britanske svetovalne hiše Futerra (www.futerra.co.uk), ki je specializirana za komuniciranje trajnostnega razvoja in korporativne družbene odgovornosti. Poldnevna delavnica z naslovom "Moja organizacija in trajnostni razvoj: korporativni komunikacijski izziv prihodnosti" je bila namenjena komunikacijskim profesionalcem v podjetjih in organizacijah (vodje odnosov z javnostmi, organizacijskega/korporativnega komuniciranja, družbene odgovornosti itd.) ter specializiranim komunikacijskim agencijam.

Delavnica je udeležencem (bilo jih je 15) dala odgovore na naslednja vprašanja: Kakšne so povezave med poslovno dejavnostjo in uresničevanjem trajnostnega razvoja? Kako učinkovito komunicirati o trajnostnih prizadevan-

jih? Kako motivirati zaposlene in druge deležnike k uresničevanju trajnostno naravnanih ukrepov? Kaj je "greenwash", kako se mu izogniti?

Udeleženci so delavnico ocenili zelo pozitivno, posebej so izpostavili aktualnost predstavljenih vsebin in pohvalili predavatelja.

Obisk Eda Gillespie so sicer spremljali tudi mediji, saj smo novinarjem zagotovili posebne termine za intervju z njim. Tako je bil intervju s predavateljem med drugim objavljen v Financah, Delu in TV Slovenija (Studio City).

SVETILNIK: MANAGEMENT ORGANIZACIJE

Skrb za okolje – Okoljska politika Umanotere

Na osnovi okoljske izjave, ki jo je sprejela uprava, je Umanotera v letu 2008 oblikovala Okoljsko politiko Umanotere, kjer so zastavljeni cilji in je tudi natančno opisan sistem ravnanja z okoljem na različnih področjih.

Tako se Umanotera v svojih dejavnostih zavezuje za:

- zmanjšanje porabe energije (iz neobnovljivih in obnovljivih virov);
- stalno zmanjševanje porabe fosilnih goriv;
- način uporabe prevoznih sredstev, tako da bo prispevek Umanotere k izpustom toplogrednih plinov čim manjši;
- ločevanje odpadkov, spodbujanje za ponovno uporabo, recikliranje in kompostiranje, kjer je to mogoče, ter za sodelovanje z dobavitelji, da bi se približali cilju ničelne proizvodnje odpadkov;
- nabavo izdelkov in izbiro dobaviteljev, podizvajalcev in ostalih partnerjev pri izvajanju Umanoterinih dejavnosti, ki ustrezajo strogim okoljskim kriterijem, skladno s cilji Umanoterinih kampanj;
- sistematično ozaveščanje in izobraževanje zaposlenih, predvsem novo-zaposlenih o okoljskih temah in učinkih njihovih dejavnosti ter spodbujanje njihovega sodelovanja pri izvajanju okoljske politike.

Kot cilj si Umanotera do leta 2020 zastavlja energetska samozadostnost.

Okoljska politika Umanotere je objavljena tudi na spletni strani http://www.umanotera.org/upload/files/Umanotera_Okoljska_politika_2009.pdf.

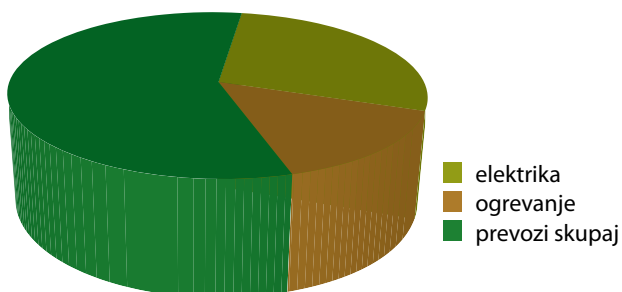
Izračun ogljičnega odtisa Umanotere za 2010 za pisarno na Trubarjevi 50:

	2009	2010	2011
VIR	ton CO ₂	ton CO ₂	ton CO ₂
Elektrika	1,24	0,8	1,05
Ogrevanje*	1,90	1,9	1,9
Prevozi			
prevozi na delo	0,61	0,98	0,77
službeni prevozi - avto	2,00	0,74	0,30
službeni prevozi - letalo	0,93	3,74	2,65
službeni prevozi vlak	0,36	0,14	0,15
Prevozi skupaj	3,93	5,6	3,9
SKUPAJ	7,07	8,4	7,0

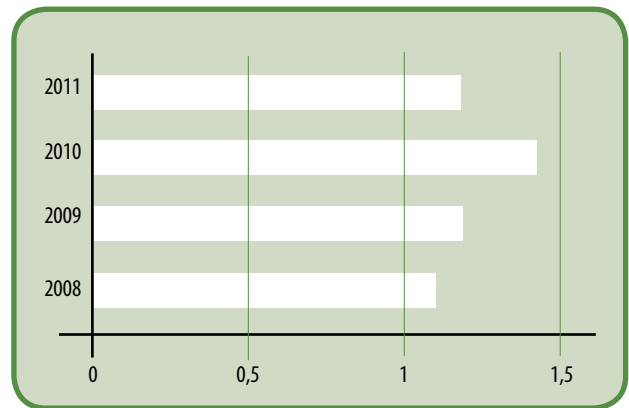
*ocena

	2009	2010	2011
Skupaj ogljični odtis za organizacijo	7,07 t CO ₂ /leto	8,4 t CO ₂ /leto	7,0 t CO ₂ /leto
Ogljični odtis na zaposlenega	1,18 t CO ₂ /leto	1,4 t CO ₂ /leto	1,2 t CO ₂ /leto
Ogljični odtis na m ² pisarne	0,084 t CO ₂ /leto	0,1 t CO ₂ /leto	0,08 t CO ₂ /leto

Ogljični odtis Umanotera 2011 (deleži pomembnejših izpustov)

Primerjava ogljičnih odtisov (t CO₂ / zaposlenega / leto)

Umanotera že četrto leto meri svoj ogljični odtis iz dejavnosti na Trubarjevi 50 z namenom, da bi določili najpomembnejše vire izpustov toplogrednih plinov, načrtovali ukrepe za spremljanje izpustov ter njihovo zmanjševanje. Hkrati izračun omogoča primerjave z drugimi pisarniški dejavnostmi.

V izračunu za leto 2011 so upoštevani neposredni izpusti zaradi ogrevanja prostorov, posredni izpusti zaradi porabe električne energije, prevozov zaposlenih na delo in službenih prevozov ter porabe papirja v letu 2011. Izračun velja za zaposlene na lokaciji pisarne Umanotere, na Trubarjevi 50 v Ljubljani.

Največji vir emisije CO₂ so prevozi (njihova vrednost znaša 55 % vseh emisij), sledijo izpusti iz ogrevanja zgradbe (29 %) in iz porabe električne energije (16 %). Ogljični odtis iz porabe papirja, ki je zanemarljiv, je dober kazalnik okoljske kulture organizacije in kaže na visoko okoljsko ozaveščenost zaposlenih v Umanoteri.

V primerjavi z letom 2010 se je skupni ogljični odtis Umanotere v letu 2011 zmanjšal za 17 %, večinoma zaradi prevozov zaposlenih (letalskih letov, prevozov na delo in službenih prevozov z avtom).

Iz vira emisije elektrike se je ogljični odtis povečal za 31%, predvsem zaradi težav s plinsko pečjo v zimskih mesecih, ko smo morali v mrzlih jutrih pisarno ogrevati na električno peč.

Primerjava – benchmarking

Numerične vrednosti kazalnikov dobijo svoj pomen ob primerjavi s podatki organizacij sorodnih oz. primerljivih dejavnosti. V spodnji tabeli je prikazana primerjava vrednosti Umanotere z organizacijo pisarniške dejavnosti in sicer z Občino Selnica ob Dravi – občinsko stavbo. Umanotera ima na vseh področjih merjenja najmanjše vrednosti ogljičnega odtisa, kar dokazuje, da zaposleni spoštujemo okoljsko politiko Umanotere in izvajamo ukrepe za posamezna področja varovanja okolja.

Izziv za leto 2012 nam predstavlja predvsem zmanjševanje ogljičnega odtisa iz vira službenih prevozov in prevozov zaposlenih na delo. Zaposleni bomo še naprej spoštovali okoljsko politiko Umanotere in ukrepe za posamezna področja varovanja okolja.

Sistem kakovosti

V letu 2008 smo v Umanoteri začeli uvajati sistem kakovosti po metodi Pqasso (Practical Quality Assurance System for Small Organisations). To je bila priložnost, da smo pogledali na delovanje Umanotere kot organizem in si ustvarili celovito sliko delovanja. Hkrati smo tudi prepoznali tiste stvari, ki jih že počnemo dobro in tiste šibke točke, ki jih je potrebno okrepiti.

V letu 2011 smo izvajali nekatere aktivnosti, ki zagotavljajo nemoteno delovanje po sistemu kakovosti, in sicer po področjih, ki jih standard kakovosti vsebuje:

1. načrtovanje
2. učinkovito in odgovorno vodenje
3. management znotraj organizacije
4. odnosi z uporabniki, kupci in deležniki
5. zaposleni in prostovoljci
6. izobraževanje in razvoj
7. vodenje financ
8. vodenje virov
9. vodenje dejavnosti
10. mreženje in partnerstva
11. spremljanje, vrednotenje in poročila

	Selnica ob Dravi*	Umanotera
Elektrika (EEO + hlajenje) t CO ₂ /osebo/leto	1,7	0,49
Ogrevanje t CO ₂ /osebo/leto	1,3	0,32
Papir listov/osebo/dan	26	7
Prevozi listov/osebo/leto	0,9	0,65
Skupaj – ogljični odtis t CO ₂ /zaposlenega/leto	2,5	1,2

*Upravna stavba – Občina Selnica ob Dravi (2010)
**Umanotera (2011)

Da bi prispevali svoj delež k boju proti podnebnim spremembam, se je za izravnavo izpustov toplogrednih plinov delovanja pisarne za leto 2011 Umanotera povezala z organizacijo ClimateCare. Climate Care bo financiral projekte po svetu, ki znižujejo izpuste prek energetske učinkovitosti ali obnovljivih virov energije, in s tem v našem imenu prispeval k zniževanju globalnih emisij.

Razvoj zaposlenih in skrb zanje

Umanotera razvoj zaposlenih in skrb zanje uvršča med eno od prioritet v sklopu kakovosti organizacije. Svojim sodelavcem zagotavlja prijetno delovno vzdušje, ki temelji na medsebojnem spoštovanju ter soodločanju in soodgovornosti.

V letnih razgovorih vodstvo z zaposlenimi pregleda uspehe in priložnosti za izboljšave zaposlenih in vodstva, načrte dela in potrebe ter želje po usposabljanjih. S priložnostmi za izobraževanja in usposabljanja Umanotera zaposlene podpira v njihovem osebnem in strokovnem razvoju. Gre za ustvarjalen kolektiv, ki v prihodnosti želi razvijati obstoječa, pa tudi nova področja dela. Z usmeritvijo na specializacijo za posamezna področja želimo zagotoviti dolgoročno rast in razvoj Umanotere ter stabilnost njenega delovanja.

5. avgusta smo organizirali enodnevno ekskurzijo v Kočevje, kjer smo si zaposlene in predsednica uprave ogledale Pokrajinski muzej Kočevje in pragozd: iz pragozda smo črpali ideje in spoznanja za usmeritve in pomembne odločitve delovanja ekipe Umanotere. Izlet je bil ob zaključku namenjen tudi delavnici Vizija Umanotere, ki nam je odprla oči in pomagala razrešiti marsikatero dilemo.

Zbrani pred najstarejšo jelko v pragozdu

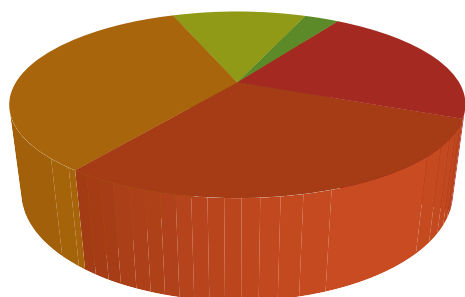
V letu 2011 smo se udeležili številnih izobraževanj. Najpomembnejša so bila naslednja usposabljanja:

- Izobraževanje o lateralnem razmišljanju (De Bono), ki se ga je v Ljubljani udeležila Gaja Brecelj
 - Delavnica Veščina priprave predpisov, ki so se je udeležile Gaja Brecelj, Karmen Kogoj Ogris in Nina Tome
 - Delavnica »Nomotehnika«, ki so se je udeležile Gaja Brecelj, Karmen Kogoj Ogris in Nina Tome
 - Delavnica o zagovorništvu, ki sta se je udeležili Nina Tome in Gaja Brecelj
 - Konference Ogljični odtis, ki jo je organizirala Umanotera, so se udeležile vse zaposlene
 - Podajanje in prejemanje kritike in pohvale, ki ga je za zaposlene pripravil Robert Kržišnik, Humus d.o.o.
 - Komuniciranje o trajnostnem razvoju, ki ga je izvedla organizacija Futerra in Velike Britanije in so se ga udeležili vsi zaposleni
 - Interno izobraževanje o Word-u, ki so se ga udeležile vse zaposlene
 - Interno izobraževanje o lateralnem razmišljanju
- Grafično oblikovanje v okviru projekta Plan B tudi za zaposlene Umanotere
 - Moderiranje skupinskih procesov in civilni dialog - delavnica, ki jo je Moderatorsko društvo v okviru projekta Plan B izvedlo tudi za zaposlene Umanotere
 - Dvodnevna delavnica Nenasilno komuniciranje (Humus d.o.o.), ki se je v Ljubljani udeležila Špela Kern

FINANČNO POROČILO

	Prihodki	Odhodki
Projekti	245.514,47 EUR	-116.921,62 EUR
Režija	14.822,44 EUR	-141.258,23 EUR
Skupaj	260.336,91 EUR	-258.179,85 EUR

Struktura virov	2011
Vir	%
Lastna dejavnost	0,22
Zasebne donacije	0,29
Domače dotacije	0,34
Tuje dotacije	0,12
Drugi viri	0,03
Lastna sredstva	-
SKUPAJ	1,00

- Lastna dejavnost
- Zasebne donacije
- Domače dotacije
- Tuje dotacije
- Drugi viri
- Lastna sredstva